

HALLO WERELD

Wat ons deze week bezighoudt

Na het ongeval in Brussel, waarbij een voetgangster stierf bij een inhaalmanoeuvre, laaide de discussie over verkeersveiligheid weer op. Hoe komt het dat we in de auto zulke risico's nemen? Verkeerspsycholoog Gerard Tertoolen legt de schuld bij ons 'reptielenbrein'.

Veel mensen lijken in de auto hun zelfcontrole te verliezen en gemakkelijker risico's te nemen. Hoe komt dat?

Verkeerspsycholoog Gerard Tertoolen: "We zijn allemaal beschaafde mensen, maar we zitten nog altijd opgezadeld met ons reptielenbrein, het primitieve deel van onze hersenen dat vaak instinctief en automatisch op prikkels reageert zonder eerst logisch na te denken. Dat deel van ons brein wordt extra actief als je in de auto zit. Dat komt omdat je in de stalen cocon van je auto veel **anoniemer** bent: je voelt je minder aanspreekbaar op je gedrag, waardoor je sneller je grenzen durft te verleggen. Om een voorbeeldje te geven: in de supermarkt, waar iedereen je kan zien, zul je veel minder snel voorsteken in de rij, terwijl je dat in een file wél durft. Komt daar nog bij dat in de auto ons primitieve **machtsgevoel en onze territoriumdrang** worden aangesproken. Die auto doet precies wat jij wilt – optrekken, vertragen, versnellen – en helpt je stukjes asfalt te 'veroveren', waardoor je andere chauffeurs steeds meer als obstakels gaat zien. Daarnaast speelt ook **identificatie** een rol. Omdat je tijdens het rijden zo

Toch ook goed nieuws

In 2018 daalde het aantal dodelijke verkeersslachtoffers in ons land voor de derde keer op rij, met 7,4% tegenover 2017.

(Bron: Vias Institute)

intens verbonden bent met je auto, ga je je er mee identificeren: rijdt iemand gevaarlijk dicht tegen jouw auto, dan rijdt die ook dicht tegen *jou* aan. En dan heb je ook nog onze nood aan **compensatie**: mensen gebruiken hun auto om hun frustraties af te reageren, waardoor ze bijvoorbeeld roekelozier inhalen.

Tel daarbij het **gevoel van vrijheid** dat een auto veel mensen geeft, en je hebt een cocktail die héél explosief kan zijn."

Agressie: nee bedankt!

48% van de Vlamingen geven aan ooit slachtoffer te zijn geweest van agressiviteit in het verkeer. Bij Brusselaars is dat zelfs 72%.

(Bron: Vias Institute)

Is er een type mensen dat een groter risico loopt op roekeloos verkeersgedrag?

"Mannen hebben er meer last van dan vrouwen. Dat komt deels doordat ze meer testosteron produceren, maar ook door het soort gedrag dat de maatschappij van mannen verwacht: stoer, doortastend, assertief... Ook beginnende bestuurders vormen een risicogroep, omdat ze meer groepsdruk ervaren van leeftijdsgenoten om risico's te nemen."

Is ons rijgedrag de laatste jaren roekelozier geworden?

"Exacte cijfers bestaan er niet, maar je ziet wel dat mensen steeds minder geduld hebben in het verkeer. We kunnen minder goed om met het idee dat we gehinderd worden, dan pakweg twintig jaar geleden. De opmars van de smartphone zit daar zeker voor iets tussen. Dat speeltje houdt veel mensen voortdurend bezig, ook al is het dan maar om snel hun sociale media te checken. Even helemaal niets doen en geduld hebben, dat kunnen we steeds minder. Zeker in het verkeer leidt dat ongeduld tot frustraties en roekeloos rijgedrag. We zijn met z'n allen ook minder sociaal en hoffelijk, in het verkeer, én in

het algemeen. Dat komt omdat we met steeds meer zijn op onze wegen en in onze steden. Uit onderzoek is al gebleken: hoe meer dieren je in één hok samen zet, hoe agressiever ze worden. Voor mensen geldt helaas hetzelfde."

Moeten we roekeloze chauffeurs nog zwaarder beboeten?

"Ik weet niet zeker of hogere boetes de oplossing zijn. Zo'n geldboete is even vloeken, maar mensen gaan er hun gedrag niet per se door veranderen. Dan lijkt het me nuttiger om mensen hun rijbewijs of auto af te nemen, want dan neem je hen de vrijheid van hun auto af. Maar nog belangrijker is het om de pakkans bij roekeloos rijgedrag op te voeren. Als je met je gsm bezig bent achter het stuur, moet je veel meer het gevoel krijgen dat je betrapt en beboet kan worden. Nu denken chauffeurs vaak: 'Ach, de kans dat de politie me ziet is klein, ik stuur even een sms'je.'"

Mens erger je niet

3 op 4 automobilisten geven aan zich soms te ergeren aan andere bestuurders.

(Bron: Europese studie van TNS Opinion)

Moet er tijdens de rijkschoolopleiding meer aandacht worden besteed aan de gevaren van roekeloos rijgedrag?

"Dat zou alvast een stap in de goede richting zijn, ja. Beginnende automobilisten onderschatten vaak de risico's van smartphone- en alcoholgebruik in het verkeer. Niet alleen de rijkschool kan daar verbetering in brengen, trouwens. Ook scholen en ouders kunnen, door er meer aandacht aan te besteden, ervoor zorgen dat jonge chauffeurs bewuster de auto instappen."